

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	E
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 3, 1S, GFIL (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Andreu Josep Villalonga Vidal andreu.villalonga@uib.es	18:00	19:00	Dimarts	14/09/2015	29/01/2016	BB21
	17:00	18:00	Dijous	01/02/2016	08/04/2016	BB21
	16:00	17:00	Dimarts	12/04/2016	31/05/2016	BB21
	09:30	10:30	Dimecres	01/06/2016	29/07/2016	BB21

Contextualització

Aquesta assignatura presenta una introducció a la Cultura Visual, des de la perspectiva metodològica de la Història de l'Art, per tal de dur a terme una aproximació a l'anàlisi i comprensió de la funció i dels significats que les imatges han tingut al llarg de la història.

Tot plegat permetrà la recerca de signes i significats en les imatges i la seva reinterpretació dins el discurs històric, un fet clau envers el desenvolupament teòric i pràctic del grau en Història de l'Art. Així mateix, tenint en compte la importància que els referents i estímuls visuals tenen dins la nostra societat, i la realitat interdisciplinària de que fan gala les principals branques de coneixement que tenen en la Cultura Visual el seu camp d'estudi, aquesta matèria és necessària per a completar la formació de la resta de titulacions de la Facultat de Filosofia i Lletres.

Requisits

Competències

Específiques

- * CE-1. Conciència crítica de les coordenades de l'espai i el temps (diacronia i sincronia), i dels límits i interrelacions geogràfiques i culturals de la Història de l'Art..

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	E
Idioma	Català

* CE-8. Coneixements bàsics de iconografia, en tant que clau per a la interpretació de les imatges..

Genèriques

- * CB-3. Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants de l'àrea d'estudi, a fi d'emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic..
- * CB-5. Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre posteriors estudis amb un alt grau d'autonomia..

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura s'organitza en blocs temàtics que es divideixen en unitats Didàctiques

Continguts temàtics

1. PRINCIPIS BÀSICS DE LA CULTURA VISUAL
 - 1.1. La Cultura Visual i les seves definicions.
 - 1.2. Acepcions de Cultura.
 - 1.3. Mirada, visió i visualitat en el procés de creació artística.
2. EL MÈTODE ICONOGRÀFIC.
 - 2.1. aspectes terminològics
 - 2.2. Antecedents: Hegel, Warburg i Cassirer.
 - 2.3. El mètode iconològic de Panofsky.
 - 2.4. La iconologia i els seus límits segons Gombrich.
3. EL FILÒSOF COM A TEMA DE LA HISTÒRIA DE L'ART.
 - 3.1. El retrat escultòric de l'antiguitat helènica.
 - 3.2. El món mediéval i la representació dels pensadors cristians.
 - 3.3. El Renaixement: dels "Studioli" als grans cicles aulics.
 - 3.4. El Barroc: dels filòsofs captaires al retrat lliure.
 - 3.5. Dels historicismes al realisme soviètic.
4. FILOSOFIA I ART. VÀRIA ICONOGRÀFICA.
 - 4.1. El Banquet de Plató i la iconografia dual de l'Amor.
 - 4.2. El decorum aristotèlic i la seva plasmació artística.
 - 4.3. Maquiavel, el concepte de "virtú" i el monument eqüestre.
 - 4.4. Filosofia neoplatònica i programes iconogràfics.
 - 4.5. Fisiognomia crística.
 - 4.6. Literatura emblemàtica i cultura simbòlica.
 - 4.7. Kant, Schopenhauer, el sublim i el paisatge romàntic.
 - 4.8. Filosofia i còmic: el deure moral i la iconografia superheròica.
 - 4.9. Locke, Kant i el western com a metàfora política.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	E
Idioma	Català

Metodologia docent

El mètode de treball d'aquesta assignatura preveu diferents tipus d'agrupació i sistemes de treball, diferenciant les sessions presencials a l'aula d'aquelles sessions de treball no presencial.

Per facilitar i afavorir el treball no presencial i autònom de l'alumnat, l'assignatura es treballarà a través de Campus Extens, amb la utilització de la plataforma educativa. Mitjançant les eines telemàtiques de què disposam, es mantindran tutories electròniques a través del correu intern, es posaran a l'abast dels estudiants materials o recursos per facilitar la comprensió dels continguts (per exemple: articles, enllaços a documents, presentacions de l'assignatura, vídeos, altres materials multimèdia), dinamitzar la participació del grup, fomentar la col·laboració, i mantenir l'organització del treball a través del calendari i les notícies.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	El professor exposarà a classe els fonaments teòrics que articulen les diferents unitats didàctiques amb el suport de presentacions de powerpoint.	45
Classes pràctiques	pràctiques a l'aula	Grup mitjà (M)	Els alumnes desenvoluparan progressivament a l'aula les tasques encarregades pel professor amb el material que aquest els proporcionarà.	11
Avaluació	Examen final (parcial 2, període avaluació complementària)	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a dur terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada a les pràctiques i per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de preguntes breus i de lectura d'imatges. Aquest examen parcial es durà a terme a finals del quadrimestre, en la data oficial de l'examen durant el període de l'avaluació complementària.	1
Avaluació	Examen parcial 1	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a dur a terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada a les pràctiques i per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de preguntes breus i de lectura d'imatges. Aquest examen es durà a terme a mitjans del quadrimestre	1
Avaluació	Recuperacions exàmens parcials 1 i 2 (període avaluació extraordinària)	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a dur terme la recuperació dels exàmens del primer parcial i/o del segon parcials. Prova destinada a aquells alumnes que tinguin un examen parcial o dos parcials pendents de recuperació. Aquests exàmens de recuperació repeteixen les modalitats i criteris ja exposats en l'apartat de examen parcial 1 i d'examen parcial 2.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	E
Idioma	Català

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la matèria	Estudi dels continguts de l'assignatura per a superar els exàmens, tant de la matèria teòrica explicada a classe com dels continguts treballats a les pràctiques.	90

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Dues proves avaluatives:

A -Examen parcial 1 (Examen parcial 1, a mitjans del quadrimestre)

B - Examen final (Examen parcial 2, durant el període d'avaluació complementària)

Requisits per a fer mitja entre els 2 parcials:

C- Es durà a terme la mitja dels exàmens que tinguin una qualificació igual o superior a 4 (sobre 10).

D- La mitja de les dues notes avaluatives ha de ser igual o superior a 5 per a poder aprovar l'assignatura.

Recuperacions (període d'avaluació extraordinària):

E- Els dos parcials es poden recuperar separatament.

Examen final (parcial 2, període d'avaluació complementària)

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a dur terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada a les pràctiques i per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de preguntes breus i de lectura d'imatges. Aquest examen parcial es durà a terme a finals del quadrimestre, en la data oficial de l'examen durant el període de l'avaluació complementària.
Criteris d'avaluació	L'examen constarà de preguntes breus que s'hauran de respondre en un temps i extensió limitat. Per a poder fer mitjana amb l'altre examen s'ha d'obtenir la qualificació mínima de 4 (sobre 10) Aquest examen serà recuperable al juliol

Percentatge de la qualificació final: 50%

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, GFIL
Guia docent	E
Idioma	Català

Examen parcial 1

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a dur a terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada a les pràctiques i per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de preguntes breus i de lectura d'imatges. Aquest examen es durà a terme a mitjans del quadrimestre
Criteris d'avaluació	L'examen constarà de preguntes breus que s'hauran de respondre en un temps i extensió limitat. Per a poder fer mitjana amb l'altre examen s'ha d'obtenir la qualificació mínima de 4 (sobre 10) Aquest examen serà recuperable al juliol

Percentatge de la qualificació final: 50%

Recuperacions exàmens parcials 1 i 2 (període d'avaluació extraordinària)

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a dur terme la recuperació dels exàmens del primer parcial i/o del segon parcials. Prova destinada a aquells alumnes que tinguin un examen parcial o dos parcials pendents de recuperació. Aquests exàmens de recuperació repeteixen les modalitats i criteris ja exposats en l'apartat de examen parcial 1 i d'examen parcial 2.
Criteris d'avaluació	Durant el període d'avaluació extraordinària: possibilitat de recuperar, per separat, l'examen del primer parcial i del segon parcial. Cada una d'aquestes proves computa el 50% de la qualificació global de l'assignatura

Percentatge de la qualificació final: 0%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- AGHION, I./BARBILLON, C./LISSARRAGUE, F., *Guía iconográfica de héroes y dioses de la antigüedad*, Alianza, Madrid 2008.
- CARMONA MUELA, J., *Iconografía clásica: guía básica para estudiantes*, Akal, Madrid 2002.
- CARMONA MUELA, J., *Iconografía cristiana: guía básica para estudiantes*, Akal, Madrid 1998.
- CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. A., *Introducción al método iconográfico*, Ariel, Barcelona 1998.
- DUCHET-SUCHAUX, G./PASTOUREAU, M., *Guía iconográfica de la Biblia y los Santos*, Alianza, Madrid 2009.
- MARTÍNEZ DE LA TORRE, C. Et Al., *Mitología clásica e iconografía cristiana*, Editorial Universitaria Ramon Areces, Madrid 2010.
- WALKER, J./CHAPLIN, S., *Una introducción a la Cultura Visual*, Octaedro, Madrid 2002.

Bibliografia complementària

- BURKE, P., *¿Qué es la historia cultural?*, Paidós, Barcelona 2006
- BURKE, P., *Visto y no visto. El uso de la imagen como documento histórico*, Crítica, Barcelona 2001
- ESTEBAN LORENTE, J. F., *Tratado de iconografía*, Istmo, Madrid 1990
- FALOMIR, M, (ed.), *El retrato del Renacimiento*, Madrid, 2008.
- GARCÍA MAHÍQUES, R., *Iconografía e Iconología. La Historia del Arte como Historia Cultural*, Encuentro, Madrid 2008.
- GARCÍA MAHÍQUES, R., *Iconografía e Iconología. Cuestiones de Método*, Encuentro, Madrid 2009.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, IS, GFIL
Guia docent	E
Idioma	Català

- GOMBRICH, E. H., *A la recerca de la història cultural*, L'Estel, València 1974
- GOMBRICH, E. H., "Introducción: Objetivos y límites de la iconología", en *Imágenes simbólicas. Estudios sobre el arte del Renacimiento*, Alianza, Madrid 1983, pp. 1-22
- GUASCH, A.M., 'Un estado de la cuestión', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 8-16.
- MIRZOEFF, N., Una introducción a la cultura visual, Paidós, Barcelona 2003
- MITCHELL, W.J.T., 'Mostrando el ver: una crítica de la cultura visual', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 17-40.
- MORALEJO ÁLVAREZ, S., *Formas elocuentes : reflexiones sobre la teoría de la representación*, Akal, Madrid 2004
- MOXLEY, K., 'La nostalgia de lo real. La problemática relación de la Historia del Arte con los estudios visuales', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 41-59.
- PANOFSKY, E., El significado de las artes visuales, Alianza, Madrid 1980.
- PANOFSKY, E., *Estudios sobre iconología*, Alianza, Madrid 1989.
- PELLEGRINO, F.; POLETTI, F., *Episodios y personajes de la literatura*, Electa, Barcelona, 2004.
- RAPELLI, P., *Grandes dinastías y símbolos del poder*, Electa, Barcelona, 2005.
- REAU, L., *Iconografía del Arte cristiano* (5 vol.), Ediciones del Serbal, Madrid 1998.
- SHINER, L., *La invención del arte. Una historia cultural*, Paidós, Barcelona 2004.
- STURKEN, M.; CARTWRIGHT, L., *Practices of Looking: An Introduction to Visual Culture*, Oxford University Press, 2009.
- SOLER DEL CAMPO, A, (ed.), *El arte del poder. La Real Armeria i el retrato de corte*, Madrid, 2010.

Altres recursos

Aquesta assignatura disposa d'una aula virtual, a Campus Extens. En aquesta plataforma educativa es posa a l'abast dels estudiants materials o recursos per facilitar la comprensió dels continguts (per exemple: articles, enllaços a documents, presentacions de l'assignatura, vídeos, altres materials multimèdia), i tota la informació necessària per al desenvolupament i organització de les pràctiques.